

ΚΑΝΟΝΙ

κανόνι, το, ουσ. [<βενετ. canon <λατιν. canna <ελλην. κάννα], το κανόνι. **1.** πρόσωπο ή πράγμα που βρίσκεται σε εξαιρετική, σε ζηλευτή, σε εντυπωσιακή κατάσταση: «γνώρισα έναν άνθρωπο κανόνι || έχω μια γκόμενα κανόνι || έχω ένα αυτοκίνητο κανόνι». (Τραγούδι: *τάλιρα-τάλιρα χάρτινα τάλιρα με βιτρίνα το Κολοκοτρώνη, τάλιρα-τάλιρα χάρτινα τάλιρα, γεια σου γέρο του Μοριά κανόνι*). **2.** η αδυναμία κάποιου να εξοφλήσει τα χρέη του, η χρεοκοπία : «έχει στενάζει τον τελευταίο καιρό η αγορά απ' τα κανόνια διαφόρων εμπόρων». **3.** (για μαθητές) η απόρριψη στις εξετάσεις: «δεν άνοιξε βιβλίο κι όπως πάει, δε θα το γλιτώσει το κανόνι!». **4.** ταξίμετρο που με σχετική επέμβαση ρίχνει τις μονάδες πολύ πιο γρήγορα από το κανονικό, κι έτσι ο επιβάτης πληρώνει πολύ περισσότερα από αυτό που πρέπει να πληρώσει: «τον έπιασε η τροχαία, γιατί είχε κάνει το ταξίμετρό του κανόνι». Συνών. *εργαλείο (4) / πολυβόλο (3)*. **5.** (στη γλώσσα της αργκό) χοντρό, παραγεμισμένο με χασίσι τσιγαριλίκι: «μόλος έφυγαν οι χαβαλέδες, ο τάδε έστριψε ένα κανόνι, που την καταβρήκαμε!». Συνών. *τρίφυλλο / πεντάφυλλο*. (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *βαράω κανόνι*, βλ. φρ. *σκάω κανόνι*·

- *είμαι κανόνι*, **α.** βρίσκομαι σε υπέροχη ψυχολογική ή οικονομική κατάσταση: «τον τελευταίο καιρό είμαι κανόνι, γιατί όλα μου έρχονται μια χαρά». **β.** είμαι άνθρωπος εξαιρετικός, ζηλευτός, υπέροχος. (Λαϊκό τραγούδι: *κορίτσι μου, είσαι κανόνι, η ομορφιά σου με θαμπώνει*). **γ.** νιώθω υπέροχα, εξαιρετικά: «τώρα που βολεύτηκα κι εγώ στο Δημόσιο, είμαι κανόνι»·

- *είναι κανόνι*, (για μηχανήματα ή πράγματα) είναι πάρα πολύ καλό, είναι εξαιρετικό, είναι πάρα πολύ ανθεκτικό. Θυμηθείτε το παλιό διαφημιστικό σλόγκαν της Cinturato Pirelli: *είναι κανόνι, δεν ξεφουσκώνει, σηκώνει βάρη και δεν κλατάρει*·

- *έριξε πορδή και το 'κανε κανόνι*, βλ. λ. [πορδή](#)·

- *κανόνι νερού*, πυροσβεστικό μηχάνημα εν είδει μικρού κανονιού που βρίσκεται συνήθως πάνω από το κουβούκλιο του οδηγού πυροσβεστικού οχήματος και εκτοξεύει με μεγάλη δύναμη νερό για την κατάσβεση της φωτιάς ή για τη διάλυση διαδηλωτών: «ο πυροσβέστης έριχνε με το κανόνι νερού πάνω στο φλεγόμενο σπίτι || οι διαδηλωτές βρέθηκαν αντιμέτωποι με το κανόνι νερού της πυροσβεστικής και δεν μπορούσαν να προχωρήσουν»·

- *κανόνια να βαράνε δεν ξυπνάει*, βλ. λ. [ξυπνώ](#)·

- *περνώ κανόνι*, περνώ υπέροχα, εξαιρετικά: «χτες βράδυ πήγαμε στα μπουζούκια και περάσαμε κανόνι»·

- *ρίχνω κανόνι*, βλ. φρ. *σκάω κανόνι*·

- *σκάω κανόνι*, **α.** πέφτω έξω οικονομικά, πτωχεύω, φαλιρίζω, χρεοκοπώ: «τον τελευταίο καιρό έσκασαν πολλά κανόνια στην αγορά». **β.** (για μαθητές) αποτυχαίνω στις εξετάσεις, απορρίπτομαι: «είναι μέσα στα νεύρα του, γιατί ο γιος του έσκασε για δεύτερη φορά κανόνι στις εξετάσεις»·

- *τον έχω στην μπούκα του κανονιού*, βλ. λ. *μπούκα*·

- *χτυπώ κανόνι*, βλ. φρ. *βαράω κανόνι*·